

прозорості й ефективності перевірок. Загалом ЕДО стає не лише інструментом управління, а й чинником економічної стабільності та зростання в цифровій економіці.

Список використаних джерел:

1. *Можливості електронного документообігу для бізнесу. 17 Лютого 2025.* URL: https://inbase.com.ua/mozhlyvosti-elektronnogo-dokumentooobigu-dlya-biznesu/?utm_source=esputnik-promo&utm_medium=email&utm_campaign=inbejz_ak_avtomatizacia_dokumentooobigu_ekonomit__vas_cas&utm_content=2240876291
2. *Електронний документообіг.* URL: <https://shelfy.com.ua/categories/e-documents/page/2/>
3. *Андрусенко Д. Види документообігу: детальний гайд для початківців з прикладами та поясненнями (2025)* URL: https://inbase.com.ua/vydy-dokumentooobigu-detalnyj-gajd/?utm_source=esputnik-promo&utm_medium=email&utm_campaign=inbejz_vidi_dokumentooobigu&utm_content=2240876291
4. *Недошитко І., Патряк О. Електронний документообіг та його цінність для бізнесу. Цифрова платформа: інформаційні технології в соціокультурній сфері. 2022, Том 5 №2. С. 368-379.* URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/48424/1/270142.pdf>
5. *Головцева Н. Можливості електронного документообігу для бізнесу (2025)* URL: https://inbase.com.ua/mozhlyvosti-elektronnogo-dokumentooobigu-dlya-biznesu/?utm_source=esputnik-promo&utm_medium=email&utm_campaign=inbejz_ak_avtomatizacia_dokumentooobigu_ekonomit__vas_cas&utm_content=2240876291
6. *Завражний К.Ю. Використання штучного інтелекту та вплив цифровізації на сталий розвиток корпоративного бізнесу. Академічні візії. Вип. 26/2023. С.1-13.*
7. *Берестецька О. Потенціал цифрової трансформації у досягненні екологічних цілей сталого розвитку України. С. 197-206.* URL: <http://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/46506>
8. *Юрченко К. Як електронний документообіг рятує планету (2019).* URL: <https://ecolog-ua.com/news/yak-elektronnyy-dokumentooobig-ryatuye-planetu>

УДК 657.6

Пономаренко Артем Анатолійович,
*аспірант,
Інститут економіки та прогнозування НАН України,
м. Київ, Україна*

ВПЛИВ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА ЦИФРОВІЗАЦІЮ ФІНАНСІВ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ

Цифрова трансформація економіки набуває вирішального значення для конкурентоспроможності бізнесу в сучасних умовах глобалізації та технологічного прогресу. Особливо актуальним є питання цифровізації фінансових процесів для малого та середнього бізнесу, який становить основу

економіки України та багатьох інших країн. За даними Державної служби статистики України, підприємства МСБ складають понад 99% від загальної кількості підприємств країни та забезпечують близько 60% зайнятості населення [1].

Розвиток технологій штучного інтелекту відкриває нові можливості для оптимізації фінансових процесів, скорочення операційних витрат та підвищення ефективності бізнесу. Як зазначає у своїх дослідженнях Дмитрик О.В., "технології штучного інтелекту стають каталізатором цифрової трансформації фінансового сектору, змінюючи традиційні бізнес-моделі та створюючи нові можливості для інновацій" [2]. Метою даного дослідження є аналіз ключових напрямків впливу технологій штучного інтелекту на процеси цифровізації фінансів малого та середнього бізнесу, визначення основних тенденцій, проблем та перспектив розвитку ШІ-рішень у фінансах секторі МСБ.

Згідно з дослідженням Федорченко О.Є., рівень цифровізації фінансових процесів малого та середнього бізнесу в Україні залишається відносно низьким порівняно з розвиненими країнами ЄС та США [3]. За результатами опитування вітчизняних підприємців, проведеного дослідницьким центром "Цифрова економіка" КНУ імені Тараса Шевченка у 2023 році, лише 37% представників МСБ використовують цифрові інструменти для управління фінансами, тоді як у країнах ЄС цей показник сягає 68% [4]. Водночас, як зазначає у своїх працях Криворучко С.В., пандемія COVID-19 та подальші кризові явища суттєво прискорили процеси цифрової трансформації бізнесу, змусивши підприємців активніше впроваджувати інноваційні фінансові технології для забезпечення безперервності діяльності [5]. За даними міжнародної консалтингової компанії McKinsey, глобальне впровадження цифрових фінансових сервісів прискорилося на 3-4 роки через пандемію, а інвестиції у фінтех-рішення для МСБ зросли на 71% у 2022 році порівняно з допандемічним періодом [6].

Технології штучного інтелекту знаходять застосування у різноманітних аспектах фінансового управління малого та середнього бізнесу. Дослідження, проведене українськими науковцями Гриценком В.І. та Бажан Л.І., виділяє такі основні напрямки [7]: автоматизація фінансового обліку та звітності (ШІ-системи дозволяють автоматизувати рутинні операції з обробки фінансових документів, знижуючи ймовірність помилок та підвищуючи ефективність роботи фінансових відділів), оптимізація грошових потоків та управління ліквідністю (алгоритми машинного навчання аналізують історичні дані про рух коштів та прогнозують майбутні надходження і витрати, допомагаючи підприємцям ефективніше розподіляти фінансові ресурси); кредитний скоринг та доступ до фінансування (ШІ-моделі оцінюють кредитоспроможність підприємств на основі широкого спектру даних, що дозволяє фінансовим установам приймати більш обґрунтовані рішення щодо кредитування МСБ); виявлення шахрайства та управління ризиками (системи ШІ здатні виявляти аномальні транзакції та потенційні загрози, забезпечуючи безпеку фінансових операцій), персоналізовані фінансові консультації (ШІ-помічники аналізують фінансовий стан підприємства та надають рекомендації щодо оптимізації витрат, інвестицій

та податкового планування). На думку зарубіжних дослідників Чанга С. та Лі Дж., інтеграція ІІІ у фінансові процеси МСБ сприяє "демократизації" доступу до складних фінансових інструментів, раніше доступних лише великим корпораціям [8].

Незважаючи на очевидні переваги, впровадження ІІІ у фінансові процеси малого та середнього бізнесу супроводжується низкою проблем та викликів. Як зазначає у своєму дослідженні Тарасюк М.В., основними бар'єрами для цифровізації фінансів МСБ в Україні є [9]: висока вартість впровадження ІІІ-рішень та обмеженість фінансових ресурсів малих підприємств; недостатня цифрова грамотність підприємців та співробітників; проблеми інтеграції нових технологій з існуючими системами; регуляторні обмеження та невизначеність щодо використання ІІІ у фінансовій сфері; питання безпеки даних та конфіденційності. Сидоренко О.М. також підкреслює, що впровадження ІІІ-технологій вимагає суттєвих організаційних змін та перебудови бізнес-процесів, що може викликати опір з боку персоналу та керівництва підприємств [10].

Аналізуючи перспективи розвитку ІІІ-технологій у сфері фінансового управління МСБ, українські дослідники Коляденко С.В. та Замлинський В.А. відзначають формування екосистеми фінтех-стартапів, орієнтованих на потреби малого та середнього бізнесу [11]. За їхніми прогнозами, до 2026 року український ринок ІІІ-рішень для фінансів МСБ зросте на 42%, що відкриває значні можливості для розвитку вітчизняних інноваційних компаній. Міжнародні експерти, зокрема Рамірез Е. та Махмуд З., прогнозують, що наступним етапом розвитку ІІІ у фінансах МСБ стане перехід від окремих рішень до інтегрованих платформ, які забезпечуватимуть комплексне управління всіма фінансовими аспектами бізнесу [12]. Такі платформи, побудовані на принципах відкритого банкінгу (Open Banking) та програмних інтерфейсів (API), дозволять малим підприємствам отримувати персоналізовані фінансові послуги з урахуванням специфіки їхньої діяльності.

Висновки. Технології штучного інтелекту мають значний потенціал для трансформації фінансових процесів малого та середнього бізнесу, сприяючи підвищенню ефективності, зниженню витрат та покращенню доступу до фінансових послуг. Для українських підприємств МСБ цифровізація фінансів за допомогою ІІІ-рішень є важливим фактором підвищення конкурентоспроможності на глобальному ринку. Водночас, успішне впровадження технологій ІІІ вимагає системного підходу, що включає не лише технологічні аспекти, але й організаційні зміни, підвищення цифрової грамотності персоналу та розвиток відповідної нормативно-правової бази. Для подолання існуючих бар'єрів необхідна співпраця бізнесу, наукових установ та державних органів у створенні сприятливого середовища для цифрової трансформації фінансів МСБ. Подальші дослідження у цій сфері доцільно спрямувати на розробку методичних підходів до оцінки ефективності впровадження ІІІ-рішень у фінансові процеси малих та середніх підприємств, а також на вивчення успішних практик інтеграції штучного інтелекту в бізнес-моделі МСБ в умовах української економіки.

Список використаних джерел:

1. Державна служба статистики України. Діяльність суб'єктів малого та середнього підприємництва: статистичний збірник. Київ, 2023. 184 с.
2. Дмитрик О.В. Трансформація фінансових послуг в епоху цифровізації: виклики та можливості для українського бізнесу. *Економіка України*. 2023. № 6. С. 45-57.
3. Федорченко О.Є. Порівняльний аналіз рівня цифровізації малого та середнього бізнесу в Україні та країнах ЄС. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент*. 2022. № 54. С. 112-119.
4. Цифрова економіка: тенденції та перспективи: аналітичний звіт. КНУ імені Тараса Шевченка. Київ, 2023. 87 с.
5. Криворучко С.В. Вплив пандемії COVID-19 на цифрову трансформацію фінансового сектору України. *Фінанси України*. 2022. № 8. С. 86-97.
6. McKinsey & Company. The state of fintech 2023: Global report. New York, 2023. 124 p.
7. Гриценко В.І., Бажан Л.І. Інтелектуальні технології в управлінні фінансами малих та середніх підприємств. *Економіко-математичне моделювання соціально-економічних систем*. 2022. Вип. 27. С. 48-67.
8. Chang S., Lee J. AI-driven financial services: Democratizing finance for small businesses. *Journal of Business Finance & Accounting*. 2023. Vol. 50, № 3. P. 432-451.
9. Тарасюк М.В. Бар'єри цифровізації фінансових процесів малого та середнього бізнесу в Україні. *Бізнес Інформ*. 2023. № 4. С. 242-249.
10. Сидоренко О.М. Організаційні аспекти впровадження технологій штучного інтелекту у фінансовий менеджмент підприємств. *Економічний вісник Дніпровської політехніки*. 2022. № 3(75). С. 180-188.
11. Коляденко С.В., Замлинський В.А. Формування екосистеми фінтех-стартапів в Україні: проблеми та перспективи. *Економіка та держава*. 2023. № 7. С. 32-38.
12. Ramirez E., Mahmud Z. The evolution of AI-powered financial platforms for SMEs: From point solutions to integrated ecosystems. *International Journal of Bank Marketing*. 2023. Vol. 41, № 5. P. 789-806.

УДК 657.1.011.56:004

Савченко Артур Миколайович,

аспірант кафедри аудиту,

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана,

м. Київ, Україна

БЛОКЧЕЙН-ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ ТРАНСФОРМАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В АГРОПРОМИСЛОВОМУ СЕКТОРІ

Бухгалтерський облік в агропромисловому секторі відіграє ключову роль у забезпеченні фінансової прозорості, ефективного управління ресурсами та відповідності нормативним вимогам. Агропромисловий сектор, який включає сільське господарство, переробку та дистрибуцію продукції, характеризується складними ланцюгами постачання, сезонністю виробництва та значною кількістю транзакцій. Традиційні методи бухгалтерського обліку, що базуються на паперових документах або централізованих програмних системах, часто